

CARL ERNST'İN KUR'ÂN'I OKUMA ANLAYIŞI

Saliha TİK*

Öz

İslam çalışmalarında bir uzman olan Carl Ernst'in araştırmaları Arapça, Farsça ve Urduca çalışmalarına dayanır. Ernst, Kur'ân'ı ön yargı ile okuyanların onu tamamıyla anlamaya çalışmadıklarını iddia eder. Bunun yerine, münferit âyetleri metnin bağlamından alıp verilebilecek en aşırı yorumu verirler. O, tüm oryantalistlerin değil sadece bir kısmının art niyetli olduğuna inanmakla birlikte bu konuda Edward Said'i hepsini art niyetli görmesi sebebiyle eleştirmiştir. Bu makale, Ernst'in 'How to read the Qur'an a New Guide, With Select Translations' adlı çalışmasından hareketle Kur'ân ve oryantalizm hakkındaki görüşleri ele almaktadır. Çalışmanın amacı, Ernst'in Batı eleştirisini ortaya koymak, Kur'ân'ın okunması hakkındaki görüş ve yöntemlerine yer vermektir. O, Kur'ân'a edebî ve tarihsel bir biçimde yaklaşmış, Nöldeke'nin kronolojisini tam olarak kabul etmese de esas almıştır. Müslümanların kronolojilerini ise çoğunu aşırı muhafazakâr bir yaklaşıma istinat etmesi ve bir kısmını ise Kur'ân'a bilimsel yaklaşımlarından ötürü tercih edilebilir bulmamıştır. Ernst, kronolojik olarak dizilen sûrelere "ring composition" adı verilen yöntemi uygulamıştır. Bu yöntemin Kur'ân'ın daha doğru anlaşılmasına yardım edeceğine inanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kur'ân, Batı, Rehber, Edebî-Tarihsel Yöntem, Ring Composition

CARL ERNST'S UNDERSTANDING OF READING QUR'AN

Abstract

The Islamic studies specialist Carl Ernst's researches are based on the study of Arabic, Persian and Urdu. Ernst claims that those who read the Qur'an with prejudice don't attempt to understand It as a whole. Instead of it, they take individual verses out of context and give them the most extreme interpretation possible. He doesn't believe that all orientalist are evil-minded, but just some of them, in this regard, he criticizes Edward Said for accepting all of them as evil-disposed. This article deals with the views of Ernst about orientalism and Qur'an with the base of his work 'How to read the Qur'an a New Guide, With Select Translations'. The aim of the study is to show the criticism of Ernst on West, to include his views and methods about reading the Qur'an. He approached to Qur'an literally and historically, took Nöldeke's chronology even though he doesn't accept exactly. He didn't find the chronology of Muslims preferable because most of them are based on a too conservative approach and some of them approach to Qur'an scientifically. Ernst applied to chronologically aligned suras the method which is called "ring composition". He believes that this method is useful for understanding Qur'ân more accurate.

Keywords: Qur'ân, West, Guide, Literal-Historical Method, Ring Composition

Makalenin Geliş Tarihi: 04.10.2018; Makalenin Yayına Kabul Tarihi: 15.12.2018

* Yüksek Lisans Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Tefsir Anabilim Dalı, ORCID ID: 0000-0002-0521-0942, saliha.tik.76@gmail.com.

Giriş

Batı dünyasının İslam'a ve onun temel kaynağı olan Kur'an'a duyduğu ilgi uzun senelerdir bilinmektedir. Bu ilgi neticesinde Batılı ilim adamları tarafından İslam ve Kur'an araştırılmış, bu merak giderilmeye çalışılmış, zaman zaman da art niyetli çalışmalar ortaya çıkmıştır. Ernst, Edward Said'i bunları sadece art niyetli çalışmalar olarak görmesi yönüyle eleştirmiş, Batı'nın da kendini Doğu'dan soyutlamasını doğru bulmamıştır. Ernst, art niyetli oryantalistlerin İslam'a bakış açılarını eleştirmekle kalmamış, aynı zamanda hocası Annemarie Schimell gibi İslam'a sempatiyle yaklaşarak dikkatleri üzerine çekmiştir.

Türkiye'de Carl Ernst üzerine yapılmış sadece bir çalışmaya rastlanmıştır. Orhan Bircan'ın *İslam Araştırmaları ve Oryantalizmi* adlı kitabın içinde "Carl W. Ernst'in Tasavvuf Araştırmaları Üzerinde Oryantalizm Eleştirisi" başlığıyla yazdığı makale haricinde yapılmış başka bir çalışma bulunmamaktadır. Bahsi geçen makale, Ernst'in oryantalizme, Doğu-Batı ayrımına eleştirilerini ve oryantalistlerin kendisinin asıl alanı olan tasavvufa yaptığı eleştirilere verdiği cevapları ele almıştır. Bu çalışmada söz konusu makaleden de istifade edilmiştir.

Ernst, Kur'an'a yeni başlayanların onu doğru bir şekilde anlamaları için nasıl okunması gerektiğiyle alakalı birtakım görüşler öne sürmüştür. Makale, Ernst'in Batı'yı hangi noktalardan eleştirdiğini gözlemlemeyi ve Kur'an'ı Müslüman olmayan birinin nasıl okuması gerektiğiyle alakalı görüşlerine yer vermeyi amaçlamaktadır. Makalede onun bu konudaki görüşlerini barındıran 'How to Read The Qur'an a New Guide, With Select Translations' adlı eseri ana kaynak olarak kullanılacaktır.

Makalenin ilk bölümünde Carl W. Ernst'in öğrenim hayatı ve eserleri, ikinci bölümünde ise onun oryantalizm hakkındaki fikirleri hakkında kısaca bilgi verilecektir. En son bölümde ise Batı'nın Kur'an anlayışı, Ernst'in Kur'an'ın nasıl okunması gerektiğiyle alakalı önerileri ve Kur'an hakkındaki fikirlerine yer verilecektir.

1. Öğrenim Hayatı ve Yayımlanmış Eserleri

Ernst, (d. 1950) Standford ve Harvard üniversitelerinde karşılaştırmalı din eğitimi görmüştür. Hindistan, Pakistan ve Türkiye'de geniş çaplı araştırma gezileri yapmış, Türkiye, İran ve Güneydoğu Asya'da düzenli olarak dersler ve konferanslar vermiştir. 1981-1992 yılları arasında Pomona Üniversitesinde eğitim almış, 1991 ve 2003 yıllarında Paris'e, 2001 yılında Seville Üniversitesine, 2005 ve 2010 yıllarında da Malaya Üniversitesine ziyaretçi

okutman olarak gitmiştir.¹ Araştırma sahasında çok fazla ödül alan Ernst, Amerikan Bilim ve Sanat Akademisine üye olarak seçilmiştir.²

Ernst'in uzmanlığı Batı ve Güney Asya ağırlıklıdır. Fulbright programı, Ulusal Beşeri Bilimler Fonu ve John Simon Guggenheim Vakfından araştırma bursları almış, Amerikan Bilim ve Sanat Akademisi üyesi seçilmiştir. Araştırmaları genel olarak Arapça, Farsça, Urduca çalışmalarına dayanan Ernst, İslâmî çalışmaların genel ve eleştirel meseleleri, klasik ve modern Tasavvuf ve Hint-Müslüman kültürü alanlarına yönelik çalışır. Chapel Hill'de yer alan North Carolina Üniversitesinde dinî çalışmalar departmanında bölüm başkanlığı ve sonrasında Zachary Smith dönem profesörlüğü yapmış olan Ernst, şimdi ordinaryüs profesör olmanın yanı sıra Orta Doğu ve Müslüman Medeniyetleri Çalışmaları Karolina Merkezinde müdür yardımcılığı yapmaktadır.³

Ernst'in hocası olan Annemarie Schimell (1922-2003), daha çocukluğundan itibaren Doğu hakkında kitaplar okumaya ilgi duymuş, 1946 senesinde Marburg Üniversitesinde Arap filolojisi dersleri vermeye başlamıştır. Türkiye'ye de birçok defa gelip dinler tarihi sahasında dersler veren Schimell, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesine 1954 yılında Dinler Tarihi profesörü olarak atanmıştır.⁴ Beş sene sonrasında tekrar Marburg Üniversitesine döndüğünde muhtemelen İslam'a önyargısız yaklaşımı sebebiyle işine geri dönememiştir. Schimell'in İslam'a olan ilgisi filolojik bir meraktan ziyade gönül ve mistik kaynaklıdır. İleriki zamanlarda da İslam'a olan sempatisinden muztarip olan Schimell'e karşı birçok yazar düşmanca yaklaşmıştır.⁵ Ernst de hocası Schimell gibi İslam'a sempatisi olan bir yazardır. Bu yakınlık onu klasik oryantalizmin sarth bakış açısından uzaklaştırmış ve İslam'ı tarihin bir döneminde varlık gösteren bir olgu gibi kabul etme çizgisine taşımıştır. Bu anlayışa göre İslam; onu var eden değerler ve tarihî seyirle beraber ele alınmalı, Müslümanlar da bu tarihi yapan ve yaşayan insanlar olarak ele alınmalıdır.⁶

Ernst'ün yayımlanmış eserleri şunlardır: Hallaj: Poems of a Sufi Martyr, translated by Carl W. Ernst (2018); It's not just academic: Essays on Islamic studies and Sufizm (2017); Refractions of Islam in India: Stuating Sufism and Yoga (2016); Islamophobia in America: The Anatomy of Intolerance (2013);

- 1 University of North Carolina, "Carl Ernst's Website", erişim: 19 Kasım 2018, <http://carlwnst.web.unc.edu>.
- 2 Orhan Bircan, "Carl W. Ernst'in Tasavvuf Araştırmaları Üzerinde Oryantalizm Eleştirisi", *İslam Araştırmaları ve Oryantalizmi*, (İstanbul: İfav Yayınları, 2016), 195.
- 3 University of North Carolina, "Carl Ernst's Website".
- 4 Senail Özkan, "Annemarie Schimmel (1922-2003)", *"Vefeyât", İslam Araştırmaları Dergisi* 9 (2003): 153-159.
- 5 Özkan, "Annemarie Schimmel (1922-2003)", 160-165.
- 6 Bircan, "Carl W. Ernst'in Tasavvuf Araştırmaları Üzerinde Oryantalizm Eleştirisi", 203.

How to Read The Qur'an: A New Guide with Select Translations (2011); Rethinking Islamic Studies: From Orientalism to Cosmopolitanism (2010); Sufism: An Introduction to the Mystical Tradition of Islam (2010); Following Muhammad: Rethinking Islam in the Contemporary World (2003); Sufi Martyrs of Love: Chishti Sufism in South Asia and Beyond (2002); Teachings of Sufism, Translated by Carl Ernst (1999); Translation of The Unveiling of Secrets: Diary of a Sufi Master, Ruzbihan Baqli (1997); Ruzbihan Baqli, The Unveiling of Secrets: Diary of a Sufi Master (1997); The Shambhala Guide to Sufism (1997); Ruzbihan Baqli: Mystical Experience and the Rhetoric of Sainthood in Persian Sufism (1996); Eternal Garden: Mysticism, History, and Politics at a South Asian Sufi Center (1992); Words of Ecstasy in Sufism (1984).

2. Oryantalizm Hakkındaki Fikirleri

Orta Çağ döneminde İslam ile Hristiyanlığın birbirine düşman iki taraf olarak karşı karşıya geldiği bilinmektedir. İki taraf da kendi dinlerini katı bir şekilde savunmuş, Müslümanların 'yayılcılık politikası' bu dönemlerde hız kazanmış, Müslüman ve Hristiyanların karşılıklı olarak birbirlerini karalamaya çalışmalarıyla alakalı olarak birçok belge bulunmuştur. Mesela, Mısır'da bulunan 14. asırda yazılmış bir fetvada Fatıha süresinin son âyetinde 'gazaba uğrayanlar' ibaresinden kastın Yahudiler, 'sapanlar' kelimesinden kastın ise Hristiyanlar olduğu söylenmektedir. Hristiyanların da Müslümanlara benzer ifadelerle mukabelede buldukları bilinmektedir. Onlar, İslam'ın peygamberi ve kitabının Orta Çağ Hristiyan kilisesinin kaleminden çıktığını savunmuşlardır. İslam, Aryanizm gibi Hristiyanlığın sapkın bir kolu olup sonrasında Nasturi ve Yahudi muhaliflerin yardım ettiği zararlı bir güç olarak gösterilmiştir. Hz. Muhammed ise ya cansız bir put ya da Şeytanla eşdeğer hasta bir mutaassıp olarak görülmüştür. Kur'an ise Peygamber tarafından ortaya konmuş tutarsız, intizamsız bir eser olarak görülmüştür. 11. asırda Hristiyanların Endülüs'teki Müslümanlardan kurtulmaya yönelik hızlı ilerleyişleri onları İslam hakkında geniş bir araştırma yapmaya sevk etmiştir. 17. asırda Batı'daki Oryantal çalışmalarını geliştirmek için Arapçayı matbaa harfleriyle yazmaya çalışmak yapılan en önemli teşviktir. Bu sayede birçok dilde İslam yazmaları basılmıştır. 18. asırda ise dinde hoşgörü anlayışı yaygınlık kazanmış, Batı'nın İslam'a bakış açısı değişmiştir. 19. asır ise "Bilimsel oryantalizm" dönemi olarak kabul edilmiştir. Bu dönemde İngiltere nispeten daha geride kalsa da Almanya, Fransa ve Hollanda gibi ülkeler birçok çalışma ortaya koymuştur.⁷ Sonrasında da İslam ve Kur'an üzerine araştırmalar ya-

7 Bosworth, C.E., "The Study of Islam in British Scholarship", *Mapping Islamic Studies, genealogy continuity and change*, edited by Azim Nanji, XXI (1997): 47-53.

pılmaya devam etmiş, Batı uzun bir süre bu dine önyargıyla yaklaşma yolunu seçmiştir. Aslında, Batı'da bugün bile birçok kişi İslam'ı Şeytan'ın dini olarak görmektedir.⁸ Buna rağmen günümüzde oryantalistik hareketlerin eskisi gibi olmadığı söylenebilir. Nitekim Ernst gibi bazı günümüz akademisyenleri, İslam'a daha ılımlı ve hoşgörülü yaklaşma yolunu seçmiştir.

Ernst, Avrupa sömürgeciliğinin ilerlediği 19. asırda Avrupa üniversitelerinde Afrika ve Asya ile ilgili akademik çalışmaların başladığını, doğuda yapılan her türlü çalışmaya oryantalizm denildiğini, bu terimin bir ölçüde Avrupalı olmayan her şeyi kapsadığını belirtmiştir.⁹ Aslında Oryantalizmin en kapsamlı tanımını Edward Said'e ait olduğu söylenebilir. Nitekim o, "Antropolog, sosyolog, tarihçi yahut dilbilimci olsun özel yahut genel bir açıdan Şark'ı öğreten, yazıya döken yahut araştıran kimse şarkiyatçıdır ve yaptığı şey şarkiyattır" şeklinde bir tanım yapmıştır.¹⁰

Günümüzde Said'in oryantalizmin "negatif" bir anlama sahip olmasında "Oryantalizm" kitabıyla en ciddi paylardan birine sahip olduğu söylenebilir.¹¹ Ernst'in Oryantalizm eleştirisi bir bütün olarak Oryantal çalışmalarını eleştirdiği anlamına gelmez. O, bu yönden Said'den ayrılmış ve onu bu konuda eleştirmiştir. Çünkü Ernst'e göre Said, tüm Oryantalistleri art niyetle hareket eden İslam düşmanı bir grup olarak lanse etmiştir. Ancak Oryantalistler arasında farklı yaklaşıma sahip insanlar da bulunmaktadır. Bu açıdan onun genellemeci ve tamamen negatif bir tavır içerisinde bulunmadığını belirtmek gerekir. Bunun yerine Ernst'in eleştirisinin daha esaslı bir karakter arz ettiği söylenebilir. Çünkü o, en baştan Oryantalizm-Oksidentalizm ayrımının yanlışlığı üzerinde durmuş ve bu düalizmin mevcudiyetini sorgulamıştır. Bu da onun soruna temelden ve dolayısıyla ontolojik açıdan yaklaştığını göstermektedir.¹²

Doğu-Batı kavramlarının genellikle birbirine zıtmiş gibi kullanıldığını belirten Ernst, bunun gerilime sebep olduğunu belirtir. Ernst'e göre bu ayrım, Avrupalı Oryantalistler tarafından geliştirilmiş ve koloncilik politikalarını sürdürmek için sürekli güncellenmiştir. Bu ayrımın makul bir dayanağı yoktur. Ernst, konuya açıklık getirmek için Batı Medeniyeti'nin karakteristiğini ortaya koyar. Bu izaha göre Batı Medeniyeti'nin temelini Benî İsrâil'in peygamber halkası-vahiy ve Antik Yunan Felsefe Geleceği oluşturur. Ashnda

8 Salih Akdemir, "Müsteşriklerin Kur'an'ı Kerim ve Hz. Muhammed (sav)'e Yaklaşımları" *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi XXXI/ 40. Yıl Özel Sayı:188*.

9 Carl Ernst, *Following Muhammad: Rethinking Islam in the Contemporary World*, (Chapel Hill: The University of North Carolina, 2003), 22.

10 Yücel Bulut, "Oryantalizm", *TDV İslâm Ansiklopedisi*, (Ankara: TDV Yayınları, 2007) 33: 428.

11 Yücel Bulut, *Oryantalizmin Kısa Tarihi*, (İstanbul: Küre Yayınları, 2004), 7-8.

12 Bircan, "Carl W. Ernst'in Tasavvuf Araştırmaları: Özelinde Oryantalizm Eleştirisi", 196-7.

Batı'nın muhalifi gibi gösterilen Doğu'nun temeli de bu iki kaynaktır.¹³ Ancak Hristiyanlığın kökü Asya'ya dayansa da bugünkü asıl şeklini Avrupa'da almıştır. Budizm, Hindistan'ın batısında fazla etkili olmamış, İslam ise Avrupa-palları tarafından tiksinti verici olarak görülmüştür. Bu sebeple iki kıta arasında dinî duygularda belirgin farklar vardır.¹⁴

Ernst, modern zamanda "Batı ve Doğu" kavramlarının tarihi bağlamlarını karşılayamaz hale geldiklerini belirtir. Ona göre bu iki ifade Oryantalistler (ve onların takipçileri Müslümanlar) tarafından iki farklı dünya varmış ve bunlar arasında herhangi bir irtibat yokmuş gibi bir anlamda kullanılmaktadır ki bu çok yanlış bir kanıdır. Modern Dünya'da gerek Müslüman nüfusundaki hızlı artış gerekse bu iki tarafın ortak kaynaklardan gelmeleri bu ayrımı anlamsız ve modası geçmiş kılar.¹⁵

Ernst'in diğer eleştirisi de kavramlara, özellikle 'İslam' kelimesine yüklenen manayla ilgilidir. Batı dillerinde kullanılmaya başlanan bu kelime dinî düşüncede de büyük bir değişimin habercisi olmuştur. İnanç temeline oturan bir dinî sistem içinde bir geleneğe bağlılığı ifade eden "İslam" kavramı ikincil planda yer almaktaydı, İman asıl vurgu noktası olup Müslüman tabiri İslam dinine ait öğretileri benimseyen ve yaşayan manasına geliyordu.¹⁶ Dolayısıyla İslam kelimesi politik söylemler için kullanılmıyordu, 19. asrın başlarında Edward Lane'nin 'İslam' kelimesini Avrupa dillerine aktarmasıyla bu kelime Hristiyan konseptindeki 'religion' kavramını karşılayacak biçimde kullanılmıştır. Oryantalistlerce ortaya konan bu kullanım sömürge altında olan Müslümanlar tarafında da karşılık bularak Batı karşıtlığını yansıtmak için öne çıkarılmıştır. Sonra bu söylemler Avrupalı Oryantalistler tarafından popülerleştirilerek ayrım derinleştirilmiştir. Bu sebeple Batı-İslam menşeinde klasik Oryantalist tavrı yer almakta ve aslında politik İslam söylemi de Sömürgeci Avrupa'nın bir ürünü olarak kendini göstermektedir.¹⁷ Diğer önemli konu ise "kutsal savaş" olarak yanlış tercüme edilen "cihat" kavramıyla alakalıdır. Ernst'e göre bu kelimeyi "hakikat için mücadele" olarak çevirmek daha doğrudur.¹⁸

Klasik Oryantalist yaklaşımının en temel yanlışlarından biri, Tasavvuf'u İslam dışı görmeleridir. Tasavvuf'un kökenleriyle ilgili farklı görüşlerin çoğu İslam'ın aslında tasavvufi bir söylem geliştirmeye müsait olmadığı varsayımından yola çıkmaktadır. Bu konuda Kasım Gani, Kur'an ve Sünnet'te ta-

- 13 Bircan, "Carl W. Ernst'in Tasavvuf Araştırmaları Üzerinde Oryantalizm Eleştirisi", 197-198.
 14 Ernst, *Following Muhammad Rethinking Islam in The Contemporary World*, 8.
 15 Bircan, "Carl W. Ernst'in Tasavvuf Araştırmaları Üzerinde Oryantalizm Eleştirisi", 198.
 16 Ernst, *Following Muhammad Rethinking Islam in The Contemporary World*, 10.
 17 Bircan, "Carl W. Ernst'in Tasavvuf Araştırmaları Üzerinde Oryantalizm Eleştirisi", 199.
 18 Ernst, *Following Muhammad Rethinking Islam in The Contemporary World*, 31.

savvufun tohumlarını bulmanın imkanından bahsetmiş, ancak dışarının etkisiyle bu tohumların güçlendiğini belirtmiştir. Martin Lings ise İslam tasavvufunun kesinlikle aslı olarak dışarıdan etkilendiğini ileri sürmüştür. Muhammed İkbâl oryantalistleri, kökenini araştırırken asıl gerçeği gözden kaçırmakla suçlar, Nitekim toplumdaki zuhur eden herhangi aklı bir realite, içinde bulunduğu aklı, dinî, siyasî ve sosyal şartlardan bağımsız değildir, onlar göz önünde bulundurulmadan anlaşılabilir.¹⁹ Ernst, bu konuda Tasavvuf'un tamamen İslâmî kaynaklar temelinde doğduğunu ve geliştiğini belirtir. Ayrıca Sufizm'in tanımı tarih boyu gelen farklı "tasavvuf" tanımlarını içermeyen yanı sıra, sûfilere ve tarikatlara da kapsar.²⁰ Ernst, tasavvufun İslam'dan çıkması ve sonrasında kendine özgü bir hal alması konusunda tasavvufun bir dönemde yaşanmış ve bitmiş olduğunu savunmuştur. Yazar, bunu 'Altın-Çağ yaklaşımı' olarak adlandırmış ve bu yaklaşımın var olanı gayr-ı meşru saymak üzere kurgulandığını belirtmiştir.²¹

Ernst, 20. asırda ise "Arap", "Müslüman" ve "terörist" kelimelerinin birbirleriyle yer değiştirilebilir hale geldiğini, örtülü kadının genellikle erotik fantezileri çağrıştıran bir imge olarak kullanıldığını, İslam'da bir erkeğin dört kadınla evlenebilmesinin Hristiyan ruhban sınıfının hayal gücünü beslediğini, 'Bin bir Gece Masalları'nın Arap Müslüman kadınlarla ilgili yeni fantezilere yol açtığını belirtir.²²

Ernst, Müslüman hukuk sisteminde dinî azınlıkları koruyan hukuk kurallarının varlığını tasdik eder. Bu durum, Hristiyan olmayan azınlıkların yaşadığı Hristiyan Avrupa'yla tezat teşkil eder. Çünkü bu azınlıklar hiçbir yasal hakka sahip olmayıp tamamen Hristiyan siyasal yöneticilerin iyi niyetine bağlı olarak yaşamak zorundadırlar.²³

3. Ernst'in 'How to Read the Qur'an a New Guide, With Select Translations' Adlı Eseri Üzerinde Kur'an'a Yaklaşımı

Ernst'in ele alınan kitabı Kur'an'ın Şekli, Tarihi ve Okuma Pratikleri, Erken Dönem Mekki Sûreler, Orta ve Sonraki Dönem Mekki Sûreler, Medeni Sûreler başlıklarından oluşmaktadır.²⁴

- 19 Süleyman Derin, "Dünden Bugüne İngiliz Oryantalizmi: Tasavvufun Gelişimi Hakkındaki Görüşleri", *Bursa'da Dünden Bugüne Tasavvuf Kültürü 2* (2003): 174-175.
 20 Bircan, "Carl W. Ernst'in Tasavvuf Araştırmaları Üzerinde Oryantalizm Eleştirisi", 200-202.
 21 Bircan, "Carl W. Ernst'in Tasavvuf Araştırmaları Üzerinde Oryantalizm Eleştirisi", 202-203.
 22 Ernst, *Following Muhammad Rethinking Islam in The Contemporary World*, 26.
 23 Ernst, *Following Muhammad Rethinking Islam in The Contemporary World*, 46.
 24 Carl Ernst, *How to read the Qur'an, a new guide with select translations*, Chapel Hill: The University of North Carolina Press, 2011.

Kitabın ilk bölümünde Kur'an tarihi bağlam içinde, yapısındaki edebî unsurlar ve kronolojik gelişmeler göz önünde bulundurularak anlatılır. Yazar bu bölümde Kur'an hakkında Avrupa'nın ne tür çalışmalar yaptığını belirtmiş, sonrasında Kur'an'ın yapısı, içeriği, sûre ve âyet olarak ayrılmasından bahsetmiştir. İkinci bölümünde Erken dönem Mekki âyetlerin (Kırk sekiz sûre) yapısı ve konusundan bahsedilmiştir. Bu bölümde Âdiyât ve Abese sûreleri gibi bazı erken dönem Mekki sûreler yakından incelenmiş ve simetrik açıdan değerlendirilmiştir.²⁵ Üçüncü bölümde Orta (Yirmi bir sûre) ve Son dönem (Yirmi bir sûre) Mekki âyetlerin yapısı ve ona yaklaşımları ele alınmıştır. Yazar bu bölümde Hicr sûresini konularına göre ayırmış ve içerik olarak bu âyet gruplarının birbirlerinin yansıması olduğunu belirtmiştir. Ernst, "ring composition" denilen bu yapıyı Hicr ve Kehf sûrelerinde uygulamıştır. Dördüncü bölüm ise Medeni sûrelerle alakalıdır. Bu bölümde yazar Bakara ve Mümtahine sûrelerinin yapısı ve bu yapıyı incelerken uyguladığı "ring composition" metodu üzerinde durmuştur. Ayrıca Âl-i İmrân sûresinde metinler arası bağlam ve dinî kimlik üzerinde de durmuştur. Ernst, eserinin sonunda ise her sûrenin nasıl okunması gerektiğiyle alakalı olarak sûreleri âyet gruplarına bölüp numaralandırmıştır.

3. 1. Ernst'e Göre Batı'nın Kur'an'a Yaklaşımı

Avrupalıların Kur'an ilmiyle ilgilenmeleri Peter the Venerable'nin Toledo'yu ziyaretiyle başlar.²⁶ Fransa'da Cluny'de başrahip olan Peter the Venerable, bazı Arapça metinleri Latinceye çevirmiş ve Latince teolojik çalışmalar yapanları finanse etmiştir. Ona yardım edenler arasında Kur'an çevirisi yazmakla görevlendirilen İngiliz Robert of Ketton da bulunur.²⁷ Bu çevirilerin amacı, sadece askerî olarak değil entelektüel anlamda da İslam'la savaşmaktır.²⁸ Batı'da, Kur'an üzerine yapılan ilk çalışmalar onu tercüme etmeye çalışmakla olmuştur. Bu konuda yazılmış ilk eserlerin giriş kısımlarında ise İslam dinî, Hz. Peygamber'in kişiliği, Kur'an tarihi ve muhtevası vs. hakkında kısa bilgiler verilmiştir. Daha sonraki çalışmalarda ise Kur'an'ın kökenine inilmiştir. Oryantalistler Onun vahiy menşei olduğuna inanmadıkları için Yahudi, Hristiyan, Mecusi gibi dinlerin etkisiyle oluştuğunu savunmuşlardır. Özellikle Tevrat ve İncil ile Kur'an'daki birtakım benzerlikleri ortaya koyup beşer ürünü bir eser olduğunu kanıtlamaya çalışmışlar ve bazı oryantalistler onun kötü olduğunu ispatlamak için özellikle bilinmesi gerektiğini savunmuşlar-

25 Ayrıntılı bilgi için bkz. Carl Ernst, *How to read the Qur'an, a new guide with select translations*, 78-79.

26 İsmail Cerrahoğlu, "Oryantalizm ve Batıda Kur'an Ve Kur'an İlimleri Üzerine Araştırmalar", *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* XXXI/40.Yıl Özel Sayı: 105.

27 Bosworth, "The Study of Islam", 47-48.

28 Jose Martinez Gazquez, "Translations of the Qur'an and Other Islamic Texts before Dante (Twelfth and Thirteenth Centuries)", *Dante and Islam*, 2007: 80-81.

dır. Mesela, Alexander Ross'un (1591-1654) 1649'da "The AlCoran of Mahomet"²⁹ ismiyle kaleme aldığı eserin "Needful Caveat" (Gerekli İhtar) başlıklı yazısında kötü olandan sakınmak için onu bilmek gerektiği belirtilmiştir. Bu sebeple yazar, "Muhammed'i kendi silahıyla vurmak" ibaresiyle izah ettiği şekilde Kur'an'ın bilinmesi gerektiğini savunmuştur. Ross, yine de Kur'an'ın pisliği içinde az da olsa hayırseverlik ve dindarlık gibi Hristiyanlığın bazı erdemlerinin bulunduğunu söylemiştir. Ross'a göre Kur'an'ı zeki, makul düşünebilen, eğitilmiş, dindar ve Hristiyanlığın ilkelerine uyanlar okuyabilir. Zayıf, cahil, kararsız, gerçeğe kapalı kişiler okumamalıdır.³⁰

Ernst de muhalif okuyucuların Kur'an'ı tamamiyle anlamaya çalışmamasından yakınır. Çünkü onlar bunu yapmak yerine münferit âyetleri metinden alır, verilebilecek en aşırı yorumu verir, sonra açıkça 1 milyardan fazla insanın robot gibi bu aşırı görüşleri savunduğunu iddia ederler. Bu modern Avrupa-Amerika'nın önemli sektörlerinde virüs gibi çoğalan bir komplo teorisidir. Günümüzde dünyada yaşayan çoğu Müslümanın yaşantısıyla bağlantısı yoktur. O, Kur'an'ın terörü savunduğunu aktaran küçük aşırı bir grubun, medyada şimdi Avrupa'ya (ve ABD)'ye Marksizm'in yaptığından daha şiddetli bir şekilde musallat olan bir heyula şeklinde büyük gösterildiğinden yakını. Bu endişeler sebebiyle Avrupa ve Amerikalıların çoğu için Kur'an'ı okumak zordur.³¹ Nitekim, Ernst'in hocası Annemarie Schimmel'in resmi izin aldığı halde İslam'a olan sempatisi yüzünden bir yıl boyunca işine geri dönememesi ve bu derdini anlatacak hiçbir makam bulamaması durumu özetler niteliktedir.³²

Kur'an'ın bir Hristiyan ve Yahudi için yabancı olması, onun Tevrat'ı ve İncil'i tekrar etmeden özet bazı kinayelere yer vermesi sebebiyledir. İncil, yüzyıllarca İngiliz nesrinin gelişiminde büyük bir etkiye sahipken, Kur'an çoğu İngiliz için bilinmeyen bir şifre olarak kalmıştır. Ayrıca bazı kültürel alışkanlıklar da onun anlaşılmasına engel teşkil etmiştir. 11 Eylül dönemindeki olayda yaşanan korku ve endişe ile bu alışkanlıklardan biri, acil modern politik bir probleme basit bir çözüm sağlamaya ve eski kitaptan hızlı bir cevap bulmaya cebzetmiş olabilir. Maalesef sinir ve acele, yanlış tanıma gibi ciddi bir probleme kolaylıkla sebep olabilir. Tek bir ibare tüm metinmiş, tek bir metin tüm dinmiş, bazı aşırı bireyler medyada farklı ülkelerde yetmişmiş yüz milyonlarca insanın temsilcisiymiş gibi gösterilir.³³

29 Eser André du Ryer'in yaptığı Fransızca Kur'an çevirisi esas alınarak İngilizceye çevrilmiştir.

30 Moordechai Feingold, "The Turkish Alcoran: New Light on the 1649 English Translation of The Koran", *Huntington Library Quarterly*, 75/4: 484.

31 Ernst, *How to read the Qur'an, a new guide with select translations*, 2.

32 Özkan, "Annemarie Schimmel (1922-2003)", 160.

33 Ernst, *How to read the Qur'an, a new guide with select translations*, 4.

Ernst, Hz. Muhammed'e karşı olan Mekke'de Putperest Araplara savaş açılmasıyla ilgili Kur'an âyetlerinin Müslümanların bütün gayrimüslimlerle uzun bir süre savaş halinde olmalarının delili olarak kullanılmasını İncil'de de benzer ifadelerin bulunduğunu söyleyerek eleştirir. Mesela: "Eğer parıldayan kılıcımı bilersen ve yargıyı ele geçirirsem, muhaliflerimden kaçacağım ve benden nefret edenlere cezalarını vereceğim. Oklarımı kandan sarhoş edeceğim ve kılıcım, katledeceğim tutsakların ve uzun saçlı düşmanların kanları ile doycak" (Tesniye 32: 41-42).³⁴

Kur'an, hiçbir zaman İslam'ı Yahudilik ve Hristiyanlıkla çekişen ve sadece kendisinin hak olduğunu kabul ettirmeye çalışan bir din olarak tasvir etmemiştir.³⁵ Yahudilerin ve Hristiyanların daha İslam'ın ortaya çıkmasıyla beraber bu dinin en büyük düşmanı oldukları ve yok etmek için güçlerini seferber ettikleri bilinmektedir. Nitekim Papalar, Hristiyanları İslam'a karşı düşman olmaya sevk etmiş, bu dinin mensuplarını öldürmenin ne kadar faziletli olduğunu sık sık söylemişlerdir.³⁶ Aydınlanma çağında bile çoğu Avrupalı aydın, Hz. Muhammed'in bir sahtekâr, Kur'an'ın da uydurulmuş bir kitap olduğunu iddia etmiştir.³⁷ Ernst, İncil'e oranla Kur'an metninde daha büyük bir istikrar söz konusu olduğunu söyler. Kur'an metninin farklı varyantlarında telaffuzda veya sözcük hazinesinde büyük ölçüde önemsiz farklılıklar bulunmaktadır. Son zamanlarda Avrupalı yazarlar birçok teori ileri sürmüşlerdir. Bazıları Kur'an'ın aslında Hz. Peygamber'in vefatından neredeyse 200 yıl sonra toplandığını iddia etmiş, bazıları ise Kur'an'ın Hristiyan metnine dayandığını ya da Arapça yazılmadığını şeklinde daha tuhaf görüşler öne sürmüştür.³⁸ Bu şüpheli ve kökenci iddiaların yanı sıra tefsiri Kur'an metninin yeniden üretilmesi olarak gören³⁹ veya ona edebî bir metinmiş gibi yaklaşan birtakım Batılı oryantalistler⁴⁰ de olmuştur.

Ernst, Kur'an'ın birçok manası olduğunu söyler. Kur'an'ı otorite olarak kabul eden temelde farklı ana gruplar vardır: Kur'an, yirmi üç senede farklı

34 Ernst, *Following Muhammad: Rethinking Islam in the Contemporary World*, 33.

35 Akdemir, "Müsteşriklerin Kur'an'ı Kerim ve Hz. Muhammed (sav)'e Yaklaşımları", 181.

36 Akdemir, "Müsteşriklerin Kur'an'ı Kerim ve Hz. Muhammed (sav)'e Yaklaşımları", 184-187.

37 Ernst, *Following Muhammad: Rethinking Islam in the Contemporary World*, 22.

38 Ernst, *How to read the Qur'an, a new guide with select translations*, 4.

39 Albayrak, "Batıda Son Dönem Kur'an Çalışmalarına Genel Bir Bakış", 178.

40 Kur'an'a bu şekilde yaklaşmasıyla bilinen en önemli oryantalistlerden biri Neal Robinsondur (1948-). Bu yaklaşımda Kur'an modern edebiyat kuramları çerçevesinde hem tematik hem de yapısal bütünlük içinde değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Kur'an'a edebî yaklaşım, şu an elde bulunan Kur'an'ın ne anlam ifade ettiğiyle ilgilidir. Ayrıca bu ekoldekiler, Kur'an'ın anlatımın işlevinden çok bu anlatımın yapısının işleviyle ilgilendiği için bizzat Albayrak, "Batıda Son Dönem Kur'an Çalışmalarına Genel Bir Bakış", 180-181.

ortam ve olaylarda inmiş, ifade ve vurgusu duruma göre değişmiştir. Böyle bir durumda Kur'an'ın her zaman ne dediğine biri nasıl karar verebilir? Ayrıca Kur'an'ın âyetleri birbiriyle bağlantılıdır. Sadece bir âyet çıkarıp oradan mana çıkarmak yanlış anlamalara sebep olacaktır. Diğer sorgulanması gereken varsayım ise Kur'an anlaşıldığı zaman tüm İslam inancının dolayısıyla da tüm Müslümanların anlaşıldığı fikridir. Kur'an, İncil veya Yunan ve Latin klasikleri gibi değil, Batı geleneğine yabancı, egzotik doğuya ait bir metindir anlayışı da yanlış bir varsayımdır. İslam'ın Avrupa ve Amerika tarihindeki rolü büyüktür.⁴¹

Kur'an üzerine yapılan ilk çalışmaların çevirilerle başladığı bilinmektedir. Ernst, Kur'an çevirilerinin en başta İslam'ı reddetme ve insanlar arasında şüphe uyandırma amacıyla yapıldığını belirtir. Hristiyan aydınların büyük çoğunluğu İslam'a karşı tezler üretmekle kalmamış, Kur'an'a da saldırmışlardır. Bu saldırılar, Kur'an içinde bulunduğu inandıkları apaçık yanlışları tercüme etmek şeklindeydi. Ernst, çeviri faaliyetlerin bu şekilde art niyetli amaçlar taşınması sebebiyle Reşit Rıza'nın Kur'an'ı çeviriden değil de ana metinden okumayı teşvik etmesini haklı bulmuştur.⁴² Nitekim Reşit Rıza, Araf Sûresi 158. âyetin tefsirinde Kur'an'ın tercümesi ve Türkçe Kur'an tartışmasına kapsamlı bir bahis açmış, asıl Kur'an'ın Arapça olan Kur'an olduğunu vurgulamıştır. Reşit Rıza'ya göre hiçbir tercüme Kur'an'dan görülemez ve bu tercümelere yola çıkılarak da hiçbir şey Allah'a isnat edilemez. Kusurlu ve küsurlü bir tercüme lafız ve mana yönünden Kur'an'ın icaz yönünü karşılayamaz. Ayrıca Arap dilindeki birçok kelimenin de diğer dillerde tam karşılığı yoktur. Aynı şekilde Kur'an'da yer alan mecaz, istiare, kinaye gibi söz sanatlarını da tamamen anlamı karşılayacak şekilde tercüme etmek de imkansızdır. Bu teknik arızaların yanı sıra Reşit Rıza bir Kur'an tercümesini esas almanın Allah'ın kelâmı olmaktan ziyade mütercim'in şahsi anlayışını din edinmek şeklinde ciddi bir yanlışa götüreceğini belirtmiştir.⁴³

3. 2. Ernst'in Kur'an'ı Okuma Yöntemi

Ernst, diğer dinlere tarihi ve edebî bir biçimde yaklaşmanın dinde önyargı ve olumsuz bakış açısı yaratmasına rağmen bu metodun makul olacağını savunur.⁴⁴ Bu sebeple, yazar Kur'an'a edebî yaklaşmayı ve yapısal bir teknik kullanmayı gerekli görmüştür. Ernst, Kur'an metnini bağlamından çıkarıp diğer bağlamlarla ilişkisini ve her metnin tarihî bağlamını ortaya koymak için Kur'an'ı tarihî ve edebî eleştiriye tabi tutar. Kur'an'a yapısal yaklaşım, dil birimlerini

41 Ernst, *How to read the Qur'an, a new guide with select translations*, 5-6.

42 Ernst, *How to read the Qur'an, a new guide with select translations*, 70-71.

43 Mustafa Öztürk, "Neo-Selefilik ve Kur'an -Reşid Rıza'nın Kur'an ve Yorum Anlayışı Üzerine, Ç. Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi 4/2 (Temmuz-Aralık 2004): 90.

44 Ernst, *How to read the Qur'an, a new guide with select translations*, 24.

(language units) ayırmayı gerektirir, Ernst, bu metin birimleri için “temel yapılar” (building blocks) ibaresini kullanmayı tercih eder. Yeminler, yaratılışla ilgili deliller, kural ve ibadetlerin belirlenmesi vs, bu yapılardan bazılarıdır; Ernst, bu birimleri yeni biçim ve kalıplar içinde yeniden belirler. Onun kullandığı bu şablon “ring composition” veya “chiasmus” olarak adlandırılır; Metin birimlerinin merkezi bir noktayı çevreleyerek simetrik bir biçimde okunması şeklinde tanımlanabilecek bu yöntemi Ernst, Mekke ve Medine döneminde inen bazı sûrelerin verdiği temel mesajı ortaya çıkarmak amacıyla kullanır.⁴⁵

Kur’ân’ın diğer kutsal kitaplarda olduğu gibi mübalağa, kinaye, mecaz gibi yazınsal özellikleri göz önünde bulundurularak çalışılması gerektiğini savunan Ernst, Kur’ân’a sadece edebî ve tarihî açıdan yaklaşılmasını gerektiğini söyler. Çünkü zaten bu iki yapı, Avrupalı Oryantalistlerce küçümser şekilde karakterize edilir. Ernst, İslam’ı post-Oryantalist ve kozmopolitan perspektifle değerlendirmeye çalışır. Çünkü Kur’ân, geçmişteki diğer önemli ve etkili çalışmalarda olduğu gibi evrensel mirasın bir parçasıdır.⁴⁶

Ernst, özellikle Kur’ân’ı yeni okuyacak olanların onu şu anki sırayla değil, okuyucular tarafından hoş karşılanmasa da kronolojik olarak kısa sürelerden başlayarak okuması gerektiğini söyler. Aksi takdirde sanki bir romanın son kısmından okunmaya başlanmış gibi olur.⁴⁷ 19. asırda yaşamış Alman şarkiyatçı Gustav Weil, Kur’ân’ın kronolojik bir şekilde düzenlenmemesinin Müslüman müfessirler için de sorun olduğunu belirtmiş, âyetleri tarihî bağlam içinde kullanmaya önem veren bazı kişilerin bu konudaki rivayetlerin güvenilirliğini araştırmadan kullanmaları sebebiyle de eleştirmiştir.⁴⁸ Bu konuda İngiliz oryantalist David Samuel Margoliouth (1858-1940) da kronolojiye göre Kur’ân’da sıralama olması durumunda Kur’ân’ın daha kolay olacağını belirtmiştir.⁴⁹ Ernst’e göre 20. asırda Seyyid Kutup (ö. 1966) ve A. Ahsan İslahi (ö.1997) gibi şahısların Kur’ân’a edebî açıdan bakma ve süreler arası münasebet gibi yeni yöntemleri incelemeleri endişelenecek değil sevinilecek bir durumdur. Yazar, “ring structure” ve metinler arası anlamın Kur’ân’ı ilk dinleyicilerin gözüyle anlamada en önemli yaklaşımlar olduğunu savunur. Bunun için Ernst’e göre sorumluluk sahibi her okuyucu bu şekilde Kur’ân’ı okumalıdır.⁵⁰

45 Review by: Richard McGregor, “Carl W. Ernst, How to Read the Qur’ân: A New Guide, With Select Translations”, *Review of Middle East Studies*, 46/2 (Winter, 2012): 240-1.

46 Ernst, *How to read the Qur’ân, a new guide with select translations*, 9.

47 Bircan, “Carl W. Ernst’in Tasavvuf Araştırmaları Özelinde Oryantalizm Eleştirisi”, 73.

48 Esra Gözeleler, *Kur’ân Âyetlerinin Tarihlendirilmesi Sorunu ve Kur’ân’a Kronolojik-Olgusal Bir Yaklaşım*, (Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, 2009), 117.

49 Esmâ Atay, *İlk Dönem İngiliz Oryantalistlerin Kur’ân Çalışmaları: W. Muir ve D. S. Margoliouth Örneği*, (Yüksek Lisans Tezi, Ankara), 111.

50 Ernst, *How to read the Qur’ân, a new guide with select translations*, 208-9.

Ernst, edebî ve kronolojik olarak Kur’ân’a dört şekilde yaklaşmaya çalışmıştır: gelişim, yapı, metinler-arası ilişki ve tarihî bağlam. Bu edebî ve tarihî analiz elementleri Kur’ân’a dikkatli bir şekilde uygulandığında temel konularda yeni perspektifler ortaya çıkar. Mesela Mekke’deki ilk muhataplar göz önünde bulundurulduğunda Arapların mezarlarına ve orta-son dönem Mekki âyetlerdeki tartışma âyetlerine bakarak putperestlerin peygamberleri içine alan dinî konularda yaygın olarak bilinenden çok daha fazla bilgili oldukları anlaşılır. Bu ilkelerin Necm sûresine uygulanması durumunda ise sözde Satan âyetlerinin⁵¹ Kur’ân’da var olmadığı anlaşılır.⁵²

Ernst’e göre Medenî âyetlerdeki ‘iman edenler’ kavramı Muhammed’in otoritesini kabul eden Yahudi, Hristiyan ve mürted putperestleri kapsar. Simetrik açıdan belâğî analiz “ring composition” bunu mümkün kılar.⁵³ Ernst, buradan yola çıkarak İslam’ın dinî çoğulculuğu savunduğunu belirtir.⁵⁴ Güney Afrikalı bir yazar ve politik eylemci olan ünlü âlim Farid Esack da Kur’ân’ın Yahudi ve Hristiyanların dinî dışlayıcılıklarını eleştirmesini, İslami dışlayıcılığa bir engel olarak görmekte ve Kur’ân’ın bundan hareketle çoğulculuğu savunduğunu iddia etmektedir. Bu bakımdan bütün vahyedilmiş dinler meşrudur. Bu görüşü desteklemek için Kur’ân’da evlilik ve yiyecek konularında Ehl-i kitabın meşru kılınması⁵⁵, dinî hukukta Hristiyan ve Yahudilerin norm ve kurallarının uygulanması⁵⁶ gibi âyetlerden örnekler vermiştir.⁵⁷

Oryantalistler, Kur’ân konusunda birçok araştırma yapmış ve yapmaya devam etmektedir. Bu araştırmalar neticesinde de Kur’ân’ın kaynağını bulmaya çalışmışlardır. Bu hususta Yahudi, Hristiyan veya her ikisinin de Kur’ân’ın kaynağını oluşturduğunu söyleyenler olduğu gibi putperestlerin etkisinden söz edenler de olmuştur.⁵⁸ Bu köken arayışlarına karşı çıkan birtakım araştırmacılar da Kur’ân’ın ilahî bir kitap olduğunu ve Hz. Muhammed’in

51 Rivâyetlere göre Hz. Peygamber, müşriklerin gönlünü İslam’a ısındırmayı çok istediği bir zamanda şeytanın telkiniyle vahiylerle Allah kelâmı olmayan bazı sözler karıştırmış, sonra Cebraîl’in ikazıyla bundan vazgeçmiştir. Bu rivâyetler Necm Sûresi 19-20. âyetleri ve Hac Sûresi 52-54. âyetlerinin inmesiyle ilgili tartışmalarda söz konusu edilmiştir. Ayrıntı için bkz. İsmail Cerrahoğlu, “Garâmik”. TDV İslâm Ansiklopedisi (Ankara: TDV Yayınları, 1996), 13: 361-366, Ernst, *Following Muhammad Rethinking Islam in the Contemporary World*, 97-8.

52 Ernst, *How to read the Qur’ân, a new guide with select translations*, 11-3.

53 Ernst, *How to read the Qur’ân, a new guide with select translations*, 209.

54 Ernst, *How to read the Qur’ân, a new guide with select translations*, 212.

55 Maide 5/5

56 Maide 5/47

57 Adnan Aslan, “Qur’ân, liberation and pluralism: an Islamic perspective of interreligious solidarity against oppression, F. Esack”, *“Kitabiyat”, İslam Araştırmaları Dergisi* 5 (2001):183.

58 Akdemir, “Müşteşriklerin Kur’ân’ı Kerim ve Hz. Muhammed (sav)’e Yaklaşımları”, 193.

Allah tarafından gönderildiğini kabul etmiş, ancak Kur'an'ın Hristiyanlığın dayandığı temel inançları reddetmediğini savunmuşlardır.⁵⁹ Kur'an'a köken arayışları haricinde oryantalistler, onu kendilerince anlamlandırma çabası içine girmiş, yeni sûre ve âyet tertibi önerileriyle Kur'an'ı şekillendirmeye çalışmışlardır.⁶⁰

19. asırda Kur'an'ın âyet ve sûrelerinin yeniden düzenlenmesi, İslam ve Kur'an çalışmalarının öncüleri sayılan Weil ve Nöldeke⁶¹ ile başlamıştır.⁶² Weil, Kur'an'ı kronolojik bakımdan yararlanılması zor bir kitap olarak değerlendirmiştir. Ona göre Hz. Peygamber ve Kur'an'ı kitap haline getiren ashâbı ona eklemeler yapıp bazı konuları da ondan çıkarmışlardır.⁶³ Weil kronolojik araştırmaları Müslüman geleneğinde bulunan Mekki-Medenî sûre ayrımını derin bir şekilde çalışıp Kur'an'ı tarihsel bağlama yerleştirmek için yapmıştır. Nöldeke de Müslüman geleneğindeki Mekki-Medenî ayrımının temel olarak sağlam olduğu kanaatinde. Nitekim Nöldeke'ye göre Medine'ye hicret Hz. Muhammed'in üslubunda keskin bir değişime sebep olmuştur.⁶⁴

Tertip konusunda en detaylı ve radikal yaklaşıma sahip olan Bell⁶⁵ Nöldeke'nin kronolojisini başlangıç noktası olarak alsa da sûrelerin Nöldeke'nin gösterdiğinden daha karmaşık olduğunu fark edince kendi kronolojisini geliştirmiştir.⁶⁶ Bell, en geniş kronolojiye sahip olmakla birlikte özellikle Me-

- 59 Akdemir, "Müştâriklerin Kur'an'ı Kerim ve Hz. Muhammed (sav)'e Yaklaşımları" 199.
- 60 İsmail Albayrak, "Kur'an-ı Kerim Âyetlerinin Tertibi Hakkındaki Oryantalist Söyleme Genel Bir Bakış", *Marife* 3 (2002):156.
- 61 1836'da Hamburg'da doğan Nöldeke, Lingen Lisesinde okumuş, sonraki yıllarda Göttingen Üniversitesinden mezun olup Arapça, İbrânice, Türkçe, Farsça, Sanskritçe ve Latince öğrenmiştir. 1861'den itibaren Göttingen Üniversitesinde dersler vermeye başlamıştır. Nöldeke Edouard Sachau, Carl Brockelmann, Friedrich Schwally, Charles James Lyall, C. Snouck-Hurgronje ve Enno Limann gibi birçok ünlü şarkiyatçı yetiştirmiştir. Ayrıntı için bkz. Hilal Görgün, "Nöldeke". *TDV İslâm Ansiklopedisi*, (Ankara: TDV Yayınları, 2007), 33: 217-218.
- 62 Albayrak, "Kur'an-ı Kerim Âyetlerinin Tertibi Hakkındaki Oryantalist Söyleme Genel Bir Bakış", 158.
- 63 Gözeler, *Kur'an Âyetlerinin Tarihlendirilmesi Sorunu ve Kur'an'a Kronolojik-Olgusal Bir Yaklaşım*, 117.
- 64 Gözeler, *Kur'an Âyetlerinin Tarihlendirilmesi Sorunu ve Kur'an'a Kronolojik-Olgusal Bir Yaklaşım*, 120.
- 65 Arapça uzmanı olan Bell, İskoçyalı bir oryantalisttir. Edinburgh üniversitesinde edebiyat ve ilahiyat bölümlerini okuyarak başlamış ve eğitimini Almanya'da tamamlamıştır. Daha sonra Edinburgh Üniversitesinde İbrânce kürsüsünde asistanlığa tayin edilmiş ve bir yandan da orda Arapça dersleri vermiştir. Sonrasında görevini bırakıp papazlık yapmaya başlamıştır. Bir süre geçici lise hizmeti yaptıktan sonra da Edinburgh Üniversitesine tekrar dönmüş ve Arapça dersleri vermeye devam etmiştir. 1952 senesinde Edinburgh'da ölmüştür. Ayrıntı için; Manazır M. Ahsan, "Bell, Richard", *TDV İslâm Ansiklopedisi*, (Ankara: TDV Yayınları, 1992), 5: 423-424.
- 66 Gözeler, *Kur'an Âyetlerinin Tarihlendirilmesi Sorunu ve Kur'an'a Kronolojik-Olgusal Bir Yaklaşım*, 143.

denî sürelerin çok farklı konulardan oluşması sebebiyle kendi içinde bir bütün oluşturmadığını savunur. Bell, Kur'an sûrelerinden çok, sûre içindeki âyet gruplarını ele almıştır; Bell'e göre Kur'an, üç bölümden oluşmaktadır⁶⁷:

a. Tamamen Mekki bir "ibret" dönemidir. Bu döneme ait âyetler Allah'ın evrendeki gücü ve lütuflarını gösterir;

b. Kısmen Mekki, kısmen de Medenî bir "Kur'an" dönemidir; Bu dönem Medine'de kiblenin Kabe'ye çevrilmesiyle son bulur.

c. Kiblenin değiştirilmesi ve bağımsız bir ümmet anlayışının ilanından sonra başlayan bir "kitap" dönemidir. Amacı, yeni ümmet için Yahudi ve Hristiyanların Tevrat ve İncil'ine rakip yeni bir kitap sunmaktır. Bu anlamda "kitap" Kur'an'dan daha geniş kapsamlıdır.⁶⁸

Ernst, kronolojik okuma olarak Nöldeke'yi tercih etmiştir. Nöldeke'nin eserleri Kur'an'ın yapısı ve metinleşme tarihi konularında oryantalistlerin yaptığı çalışmalar arasında bir dönüm noktası kabul edilir; Hatta *Geschichte des Qurâns* isimli eseri, alanın aşılmanmış bir eseri olarak kabul edilir.⁶⁹ Ünlü şarkiyatçı Arthur Jeffery⁷⁰ akılcı-analitik yaklaşımın Kur'an çalışmalarına yansımalarının ilk ürünü olarak Theodore Nöldeke'nin Kur'an tarihi üzerine yazdığı *Geschichte des Qurans* adlı eserini gösterir.⁷¹ Nöldeke, Weil'in belirlediği vahiy formatını olduğu gibi kabul edip vahiy dönemini dört bölüme ayırmıştır: a. İlk dönem Mekki sûreler; b. Orta dönem Mekki sûreler; c. Son dönem Mekki sûreler ve d. Medenî sûreler. Nöldeke bu ayrımı yaparken sûrelerin üslûp ve tarz özellikleri, sûrelerdeki bazı kelâmî ve teolojik kavramların gelişimleri şeklinde iki önemli kriter üzerinde durmuştur.⁷² Weil kronolojide

- 67 İsmail Albayrak, "Batı'da Son Dönem Kur'an Çalışmalarına Genel Bir Bakış", *Oryantalizmi Yeniden Okumak, Batı'da İslam Çalışmaları Sempozyumu* (Ankara: 2003), 172-173.
- 68 Ahsan, "Bell, Richard", 5: 423-424.
- 69 Naif Yaşar, *Oryantalistlere Göre Kur'anın Kaynağı ve Metinleşmesi*, (Ankara: Ankara Okulu Yayınları, 2017), 55-57.
- 70 Avusturya asıllı Jeffery, Hindistan'da bir süre bir misyoner okulunda öğretmenlik yaptıktan sonra, Mısırda şarkiyat hocalığı yapmış ve orda kuraat ilmiyle ilgili çalışmalar yapmıştır. Musa Carullah Bigi ve Seyyid Nevvâr ile tanışmıştır. Edinburgh Üniversitesinde doktorasını yaptıktan sonra 1938'de Colombia Üniversitesinin Yakın ve Orta Doğu Dilleri Bölümüne başkan olmuştur. Alman oryantalist Bergstrasser ile başlayıp Otto Pretzl'in devam ettiği Kuran arşivi projelerine katkıda bulunmuştur. Ayrıntılı bilgi için; Rıza Kurtuluş "Jeffery, Arthur 1893-1959", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (Ankara, TDV Yayınları, 2001), 23: 578-579.
- 71 Bilal Gökkür, "Modern Dönemde Kur'an Tarihinin Ortaya Çıkışı: Kur'an'ın Korunmuşluğu Hususunda Oryantalist İddialar ve Müslümanlardan Cevaplar", *İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 27 (2012): 12.
- 72 Albayrak, İsmail. Kur'an-ı Kerim Âyetlerinin Tertibi Hakkındaki Oryantalist Söyleme Genel Bir Bakış", *Marife*, 3: 155-164, 2002. s. 158, Selahattin Sönmezsoy, *Kuran ve Oryantalistler*, (Ankara: Fecr Yayınevi, 1998): 151, 234-236.

Nöldeke'ye kaynaklık etmiştir. İki tertibin de İslam geleneğine uygun bir yapı arz ettiği söylenebilir.⁷³ Bell ve Nöldeke'nin öğrencisi Hardwig Hirschfeld'in kronolojisi İslam geleneğinin tasnifinden daha farklı bir tasnife sahiptir. Onlar eleştirel bir yöntemle Kur'an pasajlarını yeniden düzenlemeye çalışmışlar; sûreler arası bir tertip yerine âyet bütünlüğünü esas alarak bir kronoloji tespit etmeye çabalamışlardır.⁷⁴

Yazarın, Müslüman âlimlerden birini değil de Nöldeke'yi esas almasının sebebi klasik dönem Kur'an âlimlerinin muhafazakâr olmaları, otorite figürlerin görüşlerini üstün tutmaları ve yüzyıllardır geliştirilen detaylı te'vil stratejilerini kullanmalarındır. Modern dönemdeki âlimler ise Kur'an'a bilimsel yaklaşmayı tercih etmişlerdir. Batı'da art niyetli çalışmalar yapılmış olsa da Kur'an'a edebî eleştiri ve tarihsel yöntemlerle yaklaşmıştır. Ernst yine de Nöldeke'nin kronolojisini kesin bir otorite olarak kabul etmemiştir.⁷⁵ Nöldeke'nin tertibinin bazen üslûp etrafında bazen de özellikle siyasi ve dinî olarak Kur'an'ın ele aldığı konular etrafında yoğunlaştığı görülmektedir. Bu bakımdan yaptığı tertibin konularına göre yapılmış bir tertipten öteye geçemediği söylenebilir.⁷⁶

Ernst'in Kur'an metnine konu odaklı olmaktan ziyade yapı ve biçim olarak yaklaştığı gözlenmektedir. Yazar, Medenî âyetlerde Hristiyanlıktan çok fazla bahsedilmesine rağmen, biyografik kaynaklarda Medine'de muhataplar arasında Hristiyanların olmamasını dikkat çekici bulur. Bunun sebebinin de muhtemelen bilinmeyen sebeplerden dolayı kaynaklarda bulunamamış ya da Medenî âyetlerin daha uzun bir süreçte revizyona uğramış olduğunu söyler. Ona göre Medine'de Yahudi kanunlarını uygulayan Hristiyanlar da yaşamış olabilir.⁷⁷

Ernst, Kur'an metninin belâğî yapısını da göz önünde bulundurarak edebî ve tarihsel bir metod tercih etmiştir. Bu yöntem sayesinde kişi yeni ifade ve konuların kullanımını sorgulayabilir, inen âyetlerde kastedilenlerin kimler olduğunu anlayabilir. Dolayısıyla Kur'an'ı anlamak isteyen birinin teolojik bir konuda olmasına gerek yoktur.⁷⁸

Ernst, erken dönem Mekkî âyet sonlarının en az seksen, Orta dönemin on yedi, son dönemin sadece beş kafiye çeşidinden oluşmasına dikkat çeker. Me-

73 Gözeler, *Kur'an Âyetlerinin Tarihlendirilmesi Sorunu ve Kur'an'a Kronolojik-Olgusal Bir Yaklaşım*, 228.

74 Gözeler, *Kur'an Âyetlerinin Tarihlendirilmesi Sorunu ve Kur'an'a Kronolojik-Olgusal Bir Yaklaşım*, 228-229.

75 Ernst, *How to read the Qur'an a new guide with select translations*, 206-207.

76 Sönmezsoy, *Kuran ve Oryantalistler*, s. 234-235.

77 Ernst, *How to read the Qur'an a new guide with select translations*, 209-210.

78 Ernst, *How to read the Qur'an a new guide with select translations*, 74.

denî sûrelerde ise âyet sayıları çok fazla olmakla birlikte çoğul isim ve fiiller düzenli bir yapıda birbirine uyum sağlar. Bu tür âyetlerde genelde Allah'ın iki tane sıfatı yer alır.⁷⁹ Ernst'in kronolojisini esas aldığı Alman Oryantalist Nöldeke'ye göre ilk dönem Mekkî âyetleri şiirseldir, yeminler sık, âyetler kısa ve vurguludur. Orta dönem ne çok kısa ne çok uzun sûrelerden oluşmakla birlikte son dönem Medenî sûre yapısına daha uygun, âyetler daha uzundur. Medenî dönem ise daha hukuki ve uzun âyetlerden oluşur. Nöldeke'nin kronolojisindeki kriterler âyet ve sûrelerin kısalık-uzunluğu, üslûp-tarz özellikleri ve sûrelerdeki teolojik kavramlar gibi bazı teknik kavramların gelişimidir.⁸⁰ Nöldeke'nin sûreleri temel almasının aksine âyet pasajlarını esas alan Hirschfeld'e göre ise Mekkî ve Medenî sûreler benzer ifadeleri, üslûbu, dinî akide ve ahlaki öğretileri içerir. Medenî olanların Mekkî olandan farkı bu âyetlerin hukuki ve idari kanunlar arasındaki bağı gözler önüne sermesidir.⁸¹

3. 2. 1. Erken Dönem Mekkî Sûreler

Ernst, bu dönem nazil olan sûrelerden en simetrik yapıya sahip olanların Zâriyât, Kalem, Nâziât ve Abese sûreleri olduğunu belirtir. Zariyat süresi aşağıda gösterileceği üzere 23+23+14 şeklinde ana bölümlere ayrılabilir,

İlk Bölüm: 1-9, âyetler tabiat güçlerine edilen yeminleri, şüphelerin aksine kıyametin gerçekleşeceğine verilen sözü içerir, 10-23, âyetler ise kıyamet tasvirlerinden, ahiretten sonraki ödül, tabiat delilleri ve bir kapanış yemini içerir. Bu durumda bu kısım 9+14 âyetler şeklinde bölünmüş oldu.

İkinci Bölüm: 14+9 şeklinde bölümlendirilebilecek bu kısım 24-37, âyetler ve 38-46, âyetlerini içerir. Bu âyetler bir önceki bölümün yansıması şeklindedir. Bu bölümde Hz. İbrahim'den bahseden ilk on dört âyet diğer bölümdeki on dört âyetin yansıması, diğer dört peygamberden bahseden dokuz âyet ise birinci bölümdeki dokuz âyetin yansımasıdır. Konu bakımından da aralarında inanılmaz benzerlik vardır.

Üçüncü Bölüm: Bu bölüm ise 47-53, âyetler ve 54-60, âyetler şeklinde bölünür. İlk yedi âyet, ikinci kısmın sonuçlarının listesini gösterir niteliktedir. Son yedi âyet ise Hz. Muhammed'i teselli eder, bir Yaraticının olduğunu ispatlar ve kafirlere kıyametin kopacağına dair söz verir. İlk bakışta sürenin bu kadar toplu bir yapısının olduğunu fark edilemeyeceğini belirten Ernst, uygulanan bu yöntemle açık bir şekilde ortaya konduğunu belirtir.⁸²

79 Ernst, *How to read the Qur'an a new guide with select translations*, 43.

80 Gözeler, *Kur'an Âyetlerinin Tarihlendirilmesi Sorunu ve Kur'an'a Kronolojik-Olgusal Bir Yaklaşım*, 123.

81 Gözeler, *Kur'an Âyetlerinin Tarihlendirilmesi Sorunu ve Kur'an'a Kronolojik-Olgusal Bir Yaklaşım*, 142.

82 Ernst, *How to read the Qur'an a new guide with select translations*, 78.

Bu simetrik yapı sadece Mekki sûrelerin bir kısmına uygulanabilse de bu, metinlerde bir yapının olduğunu kanıtlar niteliktedir.⁸³ Bu yapı Necm sûresine uygulandığında Avrupalı Oryantalistlerin kabul ettiği Şeytan âyetlerinin yerini aldığı iddia edilen yirmi ikinci ve yirmi üçüncü âyetlerin süreye fazlasıyla uyumlu olduğu anlaşılır. Bu durumda simetrik olarak incelenen sürede bu âyetlerin önceden var olmasının imkân dahilinde olmadığı anlaşılmaktadır. Bir süre sonra âyetlerin değiştirildiğini kabul etssek de birkaç sene bu âyetlerin Kur'an'ın içinde kaldığını kabul etmemiz gerekir ki bu konuda herhangi bir rivâyete rastlanmamıştır. Sadece söz konusu Çaranlık olayına tefsir kaynaklarında ve biyografilerde rastlanmıştır ki tarihi bağlantı incelendiği takdirde olayın gerçekliğinin zayıf olduğu ortaya çıkar. Neshe mantıklı bir örnek bulmak isteyen âlimlerin bu âyetlerin varlığını uydurdularını da söylenmektedir.⁸⁴

3. 2. 2. Orta ve Sonraki Dönem Mekki Sûreler

Kur'an sûrelerinde uygulanan üçlü yapının dikkate değer iki örneği vardır. Bunlardan biri İslam öncesi Arap kasideleri, diğeri ise Yakın Doğu'daki monoteist halkların ibadet hizmetleridir. Terkedilmiş bir alanın açık tasviri, şairin seyahat edip doğayla karşılaşması ve kapalı övgü bu kasidelerin üç önemli yapıdır. Bunların merkezinde de şair vardır. Bunun gibi bu tür sûrelerde de üç önemli kısım vardır. Sûrenin ortası olan ikinci kısım, peygamber kıssalarından ve Peygamberin ashabının çabalarından bahseder.⁸⁵ Bu kısım hakkında Nöldeke, İkinci dönemin 21 sûreden oluştuğunu ve birinci dönemdeki sûrelere oranla daha uzun sûreleri içerdiğini belirtmiştir. Üçüncü dönem de aynı şekilde 21 sûreden oluşur. Âyet ve sûre uzunluğu bir önceki dönemden çok farklı değil, kafiye ve üslûp da bir önceki dönemle neredeyse aynıdır.⁸⁶

Ernst'in Necm sûresini 24+24+6 olarak ayırdığı sürede yazar, son altı âyetin En'am sûresinin 84. âyetinin yapı taşlarını (building blocks) oluşturduğunu belirtir. Çünkü bu âyetler teklî ibareler yönünden hesaplandığında birbirine eşittir.⁸⁷

Ernst, Orta Dönem'de nazil olmuş Mekki sûrelere sonradan eklemeler yapılmasının Erken Dönem'dekine oranla nadir bir şekilde yapıldığını belirtir. Ancak bu dönemdeki sûreler metin ilişkileri bakımından bir önceki âyetlerle

83 Ernst, *How to read the Qur'an a new guide with select translations*, 83.

84 Ernst, *How to read the Qur'an a new guide with select translations*, 99-104.

85 Ernst, *How to read the Qur'an a new guide with select translations*, 106.

86 Gözeler, *Kur'an Âyetlerinin Tarihlendirilmesi Sorunu ve Kur'an'a Kronolojik-Olgusal Bir Yaklaşım*, 123.

87 Ernst, *How to read the Qur'an a new guide with select translations*, 110.

benzerlik gösterir. Buna en iyi örneklerden biri şüphesiz Hicr sûresidir. Bu sûrenin âyetleri ile Fatiha sûresindeki âyetlerin dili arasında inanılmaz bir yansıma vardır. Ernst, ilk olarak Fatiha sûresinin âyetlerini göstermiş, sonra Hicr sûresinin âyetlerini parantez içine almış karşılaştırarak bu yansımayı ortaya çıkarmıştır.⁸⁸

1. Rahmeti sonsuz, merhameti sınırsız Allah'ın adıyla

2. Bütün övgüler, Âlemlerin Rabbi Allah'adır:

(Ama sen **Rabbini överek** yücelt, 15:98)

3. O, Rahmandır, Rahimdir.

(Bildir kullarıma: "Ben Gafur ve **Rahim**'imdir, 15:49)

4. Hesap ve ceza gününün malikidir.

(Ve bu lanet, **ceza gününe** kadar üzerindedir, 15:35)

5. (Allah'im) yalnız sana ibadet eder ve yalnız senden yardım dileriz.

(Ruhunu teslim edinceye kadar rabbine **kulluk/ibadet et**, 15:99)

6. Bizi doğru yola, kendilerine nimet verdiklerinin yoluna ilet.

(**Doğru yola** iletmek de benim işimdir, 15:41)

7. Gazaba uğrayanlarınkine ve sapıklarınkine değil.

(Rabbinin rahmetinden ancak **delâlete sapanlar** ümit keserler, 15:56)

Ernst, Hicr sûresini erken dönem Mekki sûrelerin âyetleriyle ilişkilendirir ve aralarındaki yansımayı ortaya çıkarır.⁸⁹

Ernst, bu bölümde Kehf sûresini de üçlü kısma ayırarak örnek olarak kullanır. Giriş kısmı ve sonuç kısmı sekiz âyetten oluşan bu sûre simetrik biçimde dengelenir. Orta kısım, kıssalar ve mesellerden oluşur. Giriş ve sonuç kısımlarını içeren âyetler arasında "ring composition" dediğimiz önemli simetrik yapı vardır. Sûrenin ilk iki âyeti inen vahyin şüpheden uzak olduğu belirtilmiş, 109. âyetle bu vahyin mahiyeti tasvir edilmiştir. Yine aynı şekilde başta (18:2) da sonda (18:103-6) da kâfirler uyarılmıştır. Sonrasında, inananlara ebedî nimetler müjdelenmiştir (18:2-3, 18:107-8). Yine ilk kısımda Allah'a çocuk isnat etmek yasaklanmış (18: 4-5), ikinci kısımda ise Muhammed'in bir beşer olması vurgulanmıştır (18:110). Ataların yalan söylemesi ile ilgili âyet (18:5) Allah'ın sınırsız kelâmına (18:109) ters düşmüştür.

88 Ernst, *How to read the Qur'an a new guide with select translations*, 111.

89 Ayrıntılı bilgi için bkz. Ernst, *How to read the Qur'an a new guide with select translations*, 112-7.

Peygamberi teselli eden âyet (18: 6) Allah tarafından ona vahiy gönderilmesi (18:110) âyetiyle dengelenmiştir. Son olarak ise Allah'ın yeryüzündeki güzellikleri insanları sınamak için gönderdiğini belirttiği âyet (18:8) kafirlerin inkârı âyetini yansıtır (18:105).⁹⁰ Bu durumda Hicr sûresi şu şekilde kısımlara ayrılmıştır:

a. Giriş: İlk sekiz âyetten oluşur. (18:1-8)

b. Kıssa ve Meseller

- Ashâbü'l-Kehf (18:9-31)
- Meseller (18: 32-59)
 - İki bahçe meseli (18:32-44)
 - Hayatın fâniliğine dair mesel (18: 45-59)
- Musa ve Hıdr kıssası (18: 60-82)
- Zülkarneyn kıssası (18: 83-102)

c. Sonuç: Son sekiz âyetten oluşur. (18: 103-110)

Ernst, bu sûrede güçlü bir edebî bütünlük olduğunu belirtir. Bu da Kur'ân metninde devam eden revizyonun başarılı bir şekilde uygulandığını gösterir. Sûrede bu kadar karmaşık kıssalardan bahsedilmesi de Kur'ân'ın eski medenîyetlerle dikkate değer şekilde meşgul olduğunu kanıtlar.⁹¹

3. 2. 3. Medenî Sûreler

Nöldeke'nin Medenî sûreleri 24 olarak sınırlaması hususunda Bell de onunla aynı fikirdedir.⁹² Nöldeke'nin kronolojisinin İslam geleneğindeki kronolojiden farkı Medenî kabul edilen Zilzal, Rahman, İnsan ve Ra'd sûrelerinin Mekki kabul edilmesidir. Weil'in kronolojisinde ise, Medenî dönemde 23 sûre vardır. Weil'in, Medenî sûreleri Mekki sûrelerden ayırmak için kullandığı kriteri uzunluktur.⁹³ Ernst, bir tefsirci için Medenî âyetlerin Mekki âyetlerden genel olarak daha zor kabul edildiğini belirtir. Çünkü Medenî âyetler çok uzun olup Mekki âyetlere göre çözülmesi zor bir yapıya sahiptirler. Nitekim okuyucuların çoğu da söz konusu sûrelerin edebî yapısını bulmakta zorlanır.⁹⁴ Ernst, bu dönemde inmiş sûrelerden Mümtehine sûresinin yapısını incelemiş ve "ring composition" denilen yapıyı on üç âyetten oluşan bu sûrede

90 Ayrıntılı bilgi için bkz. Ernst, *How to read the Qur'ân a new guide with select translations*, 121.

91 Ernst, *How to read the Qur'ân a new guide with select translations*, 138.

92 Gözeler, *Kur'ân Âyetlerinin Tarihlendirilmesi Sorunu ve Kur'ân'a Kronolojik-Olgusal Bir Yaklaşım*, 143.

93 Gözeler, *Kur'ân Âyetlerinin Tarihlendirilmesi Sorunu ve Kur'ân'a Kronolojik-Olgusal Bir Yaklaşım*, 119-123.

94 Ernst, *How to read the Qur'ân a new guide with select translations*, 155.

uygulamıştır. Aşağıda da görüleceği üzere Ernst, bu sûreyi simetrik olacak biçimde iki ayrı kısma ayırmış, bu iki kısmı da kendi içinde üçe bölmüştür. Sonrasında bunların ayna gibi birbirini yansıttığını ortasında kalan âyetin ise merkezi noktayı oluşturduğunu belirtmiştir.⁹⁵

A: Müslümanları Allah'ın düşmanlarıyla iş birliği yapmamaya çağırarak (60:1)

B: Putperest akrabaları terk etmek (60: 2-3)

C: İbrahim (as)'i örnek olarak takip etmek (60: 4-6)

D: Düşmanların etkileme ihtimali (60: 7)

C': Dinî savaş, iyi ilişkileri engeller (60: 8-9)

B': Muhacir kadının iadesini istemek (60: 10-12)

A': Müslümanları Allah'ın düşmanlarıyla iş birliği yapmamaya çağırarak (60: 13)

Bu sûre göz önünde bulundurulduğunda iki sonuç ortaya çıkar. İlk olarak, sûrenin "ring composition" yapısı belirlendiğinde âyetlerde herhangi bir uyumsuzluğun olmadığı ortaya çıkar. İkinci olarak ise sûrenin merkezinde Allah'ın düşmanlar arasında bir yakınlık var etmesinin imkânı yer alır. En merkezde yer alan âyet göz önünde bulundurulduğunda ise sûrenin ana fikrinin bu olduğu anlaşılır.⁹⁶

Ernst'in "How to Read the Qur'ân: a new guide, with select translations" adlı eseri, Kur'ân'ı Batı'ya karşı ana konularından ziyade onun edebî ve yasal tekniğini vurgulayarak savunur. Kullandığı bu yapı eleştirilere sebep olmuştur. Hatta bu konuda Schalin, onu ağaçlar için ormanı değil, yapraklar için ağaçları kaçırma tabiriyle eleştirmiştir.⁹⁷

Sonuç

Ernst, Edward Said gibi tüm oryantalistleri Müslümanlara karşı komplo kurmakla suçlamamıştır. Ona göre oryantalistler arasında iyi niyetli araştırmacılar da mevcuttur. Ayrıca Avrupalı Oryantalistlerin koloncilik politikalarını devam ettirmek için Doğu-Batı kavramlarının birbirine zıtmiş gibi kullanıldığını ve bunun makul bir dayanağı olmadığını belirtmiştir. Ernst, bu iki kavramın tarihî bağlamlarını karşılayamaz hale geldiğini, Doğu-Batı'nın sanki farklı iki dünyaymış gibi gösterilmesinin yanlış olduğunu söyler.

95 Ernst, *How to read the Qur'ân a new guide with select translations*, 164.

96 Ernst, *How to read the Qur'ân a new guide with select translations*, 165-6.

97 American Thinker, "Misreading The Qur'ân by Jay Schalin", erişim: 20 Ağustos 2018, https://www.americanthinker.com/articles/2012/08/misreading_the_quran.html.

İslam kelimesinin Hristiyan konseptindeki "religion" kelimesiyle eşdeğer kullanılması da sömürge altındaki Müslümanlarca karşılık bulmuş, bu Batı karşıtlığını yansıtmak için öne çıkarılmıştır. Avrupalı oryantalistler de bunu popülerleştirmiş ve ayrımı derinleştirmiştir. Aslında, Tasavvuf da iddia edildiğinin aksine İslam dışı değildir, o İslâmî kaynaklar temelinde doğmuş ve gelişmiştir.

Ernst'e göre muhalif okuyucular, Kur'an'ı tamamen anlamaya çalışmazlar; münferit âyetleri bağlamından koparıp verilebilecek en aşırı yorumu verirler. Sonrasında da sanki tüm Müslümanlar buna inanıyormuş gibi gösterirler. Kişi Kur'an'ı anlamak için baştan değil, iniş sırasına göre okumalıdır. Aksi takdirde, sanki bir romanın sonundan okuyormuş gibi hiçbir şey anlayamaz.

Ernst, tamamen tasvip etmese de Kur'an'a edebî ve tarihî bir şekilde yaklaşılması gerektiğini savunmuştur. Özellikle İslam hakkında bilgisi olmayan ve Kur'an'ı kutsal metin kabul etmeyen Batı toplumunun, dini doğru bir şekilde algılaması için bunun gerekli olduğunu söylemiştir. Ernst, süreleri Nöldeke'nin kronolojisine göre sıralamış sonrasında "ring composition" denilen yapıyı Kur'an'ı anlamayı kolaylaştırması gerekçesiyle uygulamıştır. Kur'an âyetlerine simetrik biçimde uygulanan bu yapı neticesinde ortada olan âyet, sürenin merkez noktası kabul edilmiştir. Yani sürede asıl anlatılmak istenen tema, bu orta noktada gizlidir. Bu yapıyı Necm süresine uygulayan Ernst, sözde satan âyetlerinin Kur'an'dan olmadığına bu şekilde kanıtlanabileceğini söylese de uygulanan yöntemde simetrik yapının ortasında bulunan konunun âyetin ana fikri olduğunu söylemenin eleştiriyeye açık bir tutum olduğunu söylemek gerekir.

Ernst'in Kur'an'a ilımlı ve önyargısız yaklaşımı oryantalist bakış açısının eskisi gibi olmaması konusunda sevindirici olsa da uygulanan yöntemin her sürede uygulanmaya müsait olmadığı açıktır. Nöldeke'nin İslam geleneğiyle uyumlu süre esaslı kronolojisini tercih etmesi Ernst'in süre bütünlüğüne önem verdiğini gösterir. Kur'an'ı kronolojik sırasına göre okumak, asıl maksadın anlaşılması noktasında oldukça önemlidir. Ancak birçok âyetin ne zaman indiğinin kesin olarak bilinmemesi kişiyi bu yöntemin anlamada kesin bir çözüm olmaması sonucuna götürür.

Kaynakça

- AHSAN, Manazır M. "Bell, Richard". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 5: 423-424. Ankara: TDV Yayınları, 1992.
- AKDEMİR, Salih. "Müsteşriklerin Kur'an'ı Kerim ve Hz. Muhammed (sav)'e Yaklaşımları". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* XXXI/40. Yıl Özel Sayı: 179-210.
- ALBAYRAK, İsmail. "Batı'da Son Dönem Kur'an Çalışmalarına Genel Bir Bakış". *Oryantalizmi Yeniden Okumak, Batı'da İslam Çalışmaları Sempozyumu*, (Adapazarı, 11-12 Mayıs 2002). 169-190. Ankara, 2003.
- ALBAYRAK, İsmail. "Kur'an-ı Kerim Âyetlerinin Tertibi Hakkındaki Oryantalist Söyleme Genel Bir Bakış". *Marife*, 3 (2002): 155-164.
- AMERICAN THINKER, "Misreading The Qur'an by Jay Schalin". Erişim: 20 Ağustos 2018, https://www.americanthinker.com/articles/2012/08/misreading_the_quran.html.
- ASLAN, Adnan. "Qur'an, liberation and pluralism: an Islamic perspective of interreligious solidarity against oppression, F. Esack", *"Kitabiyat", İslam Araştırmaları Dergisi*, 5 (2001).
- ATAY, Esmâ. *İlk Dönem İngiliz Oryantalistlerin Kur'an Çalışmaları: W. Muir ve D. S. Margoliouth Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, 2006.
- BİRCAN, Orhan. "Carl W. Ernst'in Tasavvuf Araştırmaları Özelinde Oryantalizm Eleştirisi". *İslam Araştırmaları ve Oryantalizmi*. İstanbul: İfav Yayınları, (2016):195-204.
- BOSWORTH, C.E. "The Study of Islam in British Scholarship". *Mapping Islamic Studies, genealogy continuity and change*, edited by Azim Nanji XXI (1997): 45-67.
- BULUT, Yücel. "Oryantalizm". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 33: 428-437. Ankara: TDV Yayınları, 2007.
- BULUT, Yücel. *Oryantalizmin Kısa Tarihi*, İstanbul: Küre Yayınları, 2004.
- CERRAHOĞLU, İsmail. "Garânik". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 13: 361-366. Ankara: TDV Yayınları, 1996.
- "Oryantalizm ve Batıda Kur'an ve Kur'an İlimleri Üzerine Araştırmalar", *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* XXXI/40.Yıl Özel Sayı: 95-136.
- DERİN, Süleyman. "Dünden Bugüne İngiliz Oryantalizmi: Tasavvufun Gelişimi Hakkındaki Görüşleri", *Bursa'da Dünden Bugüne Tasavvuf Kültürü*, 2 (2003): 156- 178.
- ERNST, Carl. *Following Muhammad Rethinking Islam in The Contemporary World*, Chapel Hill: The University of North Carolina, 2003.
- *How to Read the Qur'an a New Guide, With Select Translations*, Chapel Hill: The University of North Carolina Press, 2011.
- ESACK, Farid. "Kur'an Hermenötöği Sorunlar ve Öneriler", Çev. Talay Öztürk, Kur'an Anlama Çabaları içinde İstanbul: Pınar yayımları, 2010.
- FEINGOLD, Moordechai. "The Turkish Alcoran: New Light on the 1649 English Translation of The Koran", *Huntington Library Quarterly*, 75/4: 484.
- GAZQUEZ, Jose Martinez. "Translations of the Qur'an and Other Islamic Texts before Dante (Twelfth and Thirteenth Centuries)", *Dante and Islam*, 125 (2007): 79-92.
- GÖKKIR, Bilal. "Modern Dönemde Kur'an Tarihinin Ortaya Çıkışı: Kur'an'ın Korunmuşluğu Hususunda Oryantalist İddialar ve Müslümanlardan Cevaplar". *İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 27 (2012): 9-28.

- GÖRGÜN, Hilal. "Nöldeke". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 33: 217-218. Ankara: TDV Yayınları, 2007.
- GÖZELER, Esra. *Kur'ân Âyetlerinin Tarihlendirilmesi Sorunu ve Kur'ân'a Kronolojik-Olgusal Bir Yaklaşım*, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, 2009.
- KURTULUŞ, Rıza. "Jeffery, Arthur 1893-1959)". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 23: 578-579. Ankara: TDV Yayınları, 2001.
- MCGREGOR, Richard. "Carl W. Ernst, How to Read the Qur'ân: A New Guide, With Select Translations", *Review of Middle East Studies*, 46/2 (Winter 2012), 240-1.
- ÖZKAN, Senail. "Annemarie Schimmel (1922-2003)". "Vefeyât", *İslam Araştırmaları Dergisi*, 9 (2003): 153-166.
- ÖZTÜRK, Mustafa. "Neo-Selefilik ve Kur'ân-Reşid Rıza'nın Kur'ân ve Yorum Anlayışı Üzerine". *Ç. Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi* 4/2 (Temmuz-Aralık 2004): 77-106.
- SÖNMEZSOY, Selahattin. *Kuran ve Oryantalistler*, Ankara: Fecr Yayınevi, 1998.
- University of North Carolina. "Carl Ernst's Website". Erişim: 19 Kasım 2018. <http://carlwernst.web.unc.edu/>.
- YAŞAR, Naif. *Oryantalistlere Göre Kuranın Kaynağı ve Metinleşmesi*, Ankara: Ankara Okulu Yayınları, 2017.